SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2300

av Victoria Tiblom m.fl. (SD)

Fiske och vattenbruk

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka medvetenheten hos och informera fartygs- och båtägare om att underhålla motorer och propellrar för att minska buller i våra hav och skydda den marina miljön och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fortsatt verka för att rädda torskbeståndet, inklusive kraftiga regleringar och tillfälliga stopp av fiske i vissa områden, undantaget mycket begränsade bifångster och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvoterna i Östersjön och andra vatten ska anpassas till vad vetenskapen anser vara försvarbart och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för fångstkvoter av sill och strömming i Östersjön som harmonierar med den vetenskapliga rådgivningen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att på EU-nivå verka för begränsningar av storskalig trålning i Ålands hav, Bottenhavet och Bottenviken och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att gynna kustnära fiske och verka för mindre bottentrålning i kustområden och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att utvärdera möjligheterna att öka incitamenten att använda selektiva redskap och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om de negativa konsekvenserna av bifångster och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra metoder för att minska utkast och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta registrering av upptagna kvoter och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur fiske för humankonsumtion kan prioriteras i Östersjön och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att svenska fiskare behandlas på lika villkor genom att utforma en rättvis och enhetlig implementering av EU-lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla reglerna för överlåtelser av fiskerätter och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra tidsgränserna för fiskekvoter mer flexibla och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utökning av effektiva metoder mot skarv såsom oljering och prickning av ägg och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att införa licensjakt på skarv och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom EU påverka för att möjliggöra allmän jakt på skarv och för att uppdatera fågeldirektivet och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förvaltningen av skarv måste ske i bättre samverkan mellan länsstyrelser och Havs- och vattenmyndigheten för att den ska vara likvärdig i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa ersättning för att öka incitamenten att jaga skarv och tillkännager detta för regeringen.

20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa licensjakt på vikare och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka inom EU för upphävandet av förbudet mot försäljning av produkter från säl och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ersättning för sälavskjutning och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förenkla regelverket för fiskelicenser och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utveckling av passiva redskap vid fiske och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbeta för att minska övergivna fiskenät och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta och möjliggöra generationsskiften genom överlåtande av fiskelicenser och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undersöka möjligheten att utöka utnyttjandet av kustkvoterna och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fiskare ska ta ett större ansvar för förlorade fiskeredskap och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskning kopplat till nya material som kan brytas ned i havet för att minska risken för att djur fastnar i övergivna fiskeredskap, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka kontrollen av högriskländer för att säkerställa efterlevnad av EU:s fiskeregelverk och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera de fysiska kontrollerna av importörer och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur man ytterligare kan effektivisera fiskekontrollerna och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa och öka självförsörjningsgraden samt öka sysselsättningen inom svenskt vattenbruk och tillkännager detta för regeringen.

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att modernisera miljöbalken då nuvarande lagstiftning och regleringar hindrar utveckling och förnyelse samt bromsar initiativ om att införa nya, mindre miljöpåverkande odlingstekniker samt odling av nya arter och tillkännager detta för regeringen.
35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda omklassning av vattenbruk till areell näring och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över tillståndsprocessen för fiskodling så att den går lättare och fortare och så att giltighetstiden för tillstånd lättare kan förlängas och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reducera den administrativa bördan för vattenbruk och tillkännager detta för regeringen.
38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta ytterligare åtgärder för att underlätta utvecklingen av vattenbruket och skyndsamt se över regelverket för att öka graden av vattenbruk och tillkännager detta för regeringen.
39. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete bör verka för en välplanerad och forskningsbaserad strategi för att minimera eventuella negativa effekter av fiskutsättningar och tillkännager detta för regeringen.
40. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utsättningar av fisk bör ske i bevarandesyfte för att stödja hotade eller återintroducera redan hotade bestånd och att överdrivna utsättningar som kan skada befintliga fiskpopulationer och ekosystem bör undvikas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
41. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda om regler för fisketurism, liknande de i Norge och Island, bör införas i Sverige, såsom krav på fiskekort och rapportering av fångster, och tillkännager detta för regeringen.
42. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda gränsen mellan fritidsfiske och yrkesfiske samt vilka regler som behöver införas för att säkerställa att fisket bedrivs på ett hållbart sätt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
43. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att främja samarbete mellan olika aktörer och sektorer för att främja fisketurismen, skapa nya arbetstillfällen och samtidigt se till att fisket bedrivs på ett hållbart sätt och tillkännager detta för regeringen.

44. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att genomföra miljöförbättrande åtgärder för sportfisket och tillkännager detta för regeringen.
45. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera arbetet med förbättrade vandringsleder för fisk och tillkännager detta för regeringen.
46. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra överlåtelser av ålfisketillstånd och tillkännager detta för regeringen.
47. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utveckla fler upp- och nedströmspassager för ål och tillkännager detta för regeringen.
48. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda andra alternativa lösningar till ålutsättning för att gynna ålen, för att främja ändamålsenliga aktiviteter och för att utvärdera metoder som gynnar ålens bestånd och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja byggandet av fisktrappor och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motsätta sig ett generellt förbud mot ålfiske i Östersjön och i stället verka för en reglering av ålfisket som tar hänsyn till ålbeståndets återhämtning och möjligheten att bevara det traditionella ålfisket, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
51. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en återgång till nio centimeter som minimimåttet för fångade flodkräftor och tillkännager detta för regeringen.
52. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över i vilken omfattning det är möjligt att förhindra import av produkter från haj, och då i synnerhet vad avser hotade hajarter, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Fiske är en viktig och traditionell svensk industri som genererar arbetstillfällen och tillhandahåller en viktig livsmedelskälla. Trots en minskning av antalet professionella svenska fiskare fortsätter fisket att erbjuda sysselsättning inom livsmedelsindustrin. Sillen/strömmingen är en avgörande fisk i Östersjöns ekosystem, som tillhandahåller mat till andra fiskar och djur, och är viktig för det svenska fisket. Sammanbrottet av torskbeståndet på grund av överfiske och miljöförändringar har påverkat hela ekosystemet. För att skydda sillen och återställa torskbeståndet i Östersjön krävs åtgärder

som fiskeribegränsningar, habitatåterställning, övervakning av fiskpopulationer och minskning av miljöpåverkan.

Sveriges fiskelagstiftning har varit underställd EU:s gemensamma fiskeripolitik sedan 1995, men nationell lagstiftning kan komplettera den. Fiske har alltid varit en viktig källa till mat och sysselsättning i Sverige, där västkusten och Östersjöområdet visar de största skillnaderna i fiskemönster. Västkusten har rikare fiskeresurser, vilket möjliggör en mer professionell fiskeindustri, medan Östersjöområdet har en säsongsmässig fiskeindustri som främst är baserad på specifika fångster. Fiskförädling och konservering koncentreras i Bohuslän och är betydande arbetsgivare i området. Det är avgörande att bevara och skydda fiskbestånden och den marina miljön.

Prioritera svenskfångad och hållbart certifierad fisk

Att prioritera svenskfångad fisk kan ha flera fördelar. Genom att välja att köpa fisk som har fångats i svenska vatten, kan man bidra till att stödja den svenska fiskeindustrin och den lokala ekonomin. Trots att det fortfarande finns brister även i Sverige så är svenskt fiske hårt reglerat jämfört med många andra länder. Dessutom kan det vara ett sätt att minska transport- och miljöpåverkan, eftersom fisk som fiskas lokalt inte behöver transporteras långa sträckor för att nå konsumenten.

Det är viktigt att komma ihåg att fiske påverkar ekosystemen i våra vatten, och att överfiskning och hotade fiskbestånd är ett allvarligt problem. Därför är det viktigt att, oavsett ursprung, välja fisk som kommer från hållbart förvaltade bestånd. Genom att välja fisk som är märkt med certifieringar som bekräftar att fisket har bedrivits på ett hållbart sätt, kan man bidra till att skydda fiskbestånden och bevara den marina miljön.

Bullerpåverkan

Buller påverkar många organismer, inklusive fiskar som är känsliga för tryck och vibrationer. Östersjön är hem för över 80 fiskarter, och det har börjat undersökas hur de påverkas av ljud. I vatten sprider sig ljud mycket snabbt, och det finns många onaturliga ljudkällor som kan påverka fiskar, som till exempel pålning och ekolod. Pålning kan pågå under lång tid, till exempel vid byggnation av vindkraftverk ute till havs. Kontinuerliga ljudkällor som havsbaserad vindkraft, båtar och fartyg påverkar också fiskar och andra marina djur.

Ljudspridning i vatten påverkas av olika faktorer, som salthalt, temperatur och typ av botten. Fiskar kan få svårt att kommunicera på grund av buller, och det kan påverka deras beteende och hälsa. Exempel på fiskar vars kommunikation som forskare vet påverkas negativt av bullerpåverkan är torsk och tumlare.

Det är viktigt att stödja forskning för att förstå hur buller påverkar fiskar och andra marina djur. Det finns få studier på hur olika fiskarter påverkas på en populationsnivå men det finns tydligt negativ påverkan på individnivå. Dessutom bör man öka medvetenheten och informera fartygs- och båtägare om att underhålla motorer och propellrar för att minska buller i våra hav och skydda den marina miljön. Det är också viktigt att fortsätta arbeta inom det marina EU-direktivet (decision 2017/848).

Vetenskap och forskningens rekommendationer

Torskbeståndet i Östersjön befinner sig i en mycket allvarlig situation, särskilt det östra beståndet öster om Bornholm. Detta betyder att fisket behöver regleras på ett mycket strängt sätt, vilket redan sker. Riktat fiske på torsk i Östersjön är inte tillåtet, utan fiske är endast tillåtet som bifångst. Även om det finns begränsade kvoter för fiske av torsk, tas inte ens dessa upp på grund av att kvarvarande torsk har så liten storlek.

För att rädda torskbeståndet måste starka åtgärder fullföljas, inklusive kraftig reglering och eventuellt tillfälliga stopp av fiske i vissa områden. Dessa åtgärder bör dock inte beslutas genom en omröstning i riksdagen. Frågan om när dessa stopp ska hävas är också komplex, eftersom situationen kan variera mellan olika bestånd. Kvoterna för fiske av torsk bör anpassas till vad vetenskapen anser vara hållbart, vilket kan innebära tillfälliga stopp av fiske i vissa områden. Det är av största vikt att rätt kompetens finns tillgänglig för att reglera vilka restriktioner som behöver införas och hur länge de behöver vara i kraft. Svensk fiskepolitik bör grundas på rekommendationer från forskningen.

Större hänsyn till ålders- och storleksfördelning vid kvotsättning

Att ta hänsyn till ålders- och storleksfördelning av fisk när nya kvoter sätts skulle göra det möjligt att fokusera på att bevara fiskbeståndet på ett mer hållbart sätt. Genom att bevara en hälsosam ålders- och storleksfördelning kan man säkerställa att fiskpopulationen är hållbar och att det finns tillräckligt med reproduktivt mogen fisk för att bevara beståndet på lång sikt.

Enbart att räkna på biomassa kan leda till överfiske och en obalans i fiskpopulationen där det finns för mycket ung och undermålig fisk och för lite mogen fisk. Detta kan leda till en minskad reproduktion och därmed minskad tillväxt av fiskbeståndet, vilket i sin tur kan leda till en minskning av fångsten och fiskeindustrin på lång sikt.

En av de största utmaningarna med att ta hänsyn till ålders- och storleksfördelning av fisk när nya kvoter sätts är bristen på data och kunskap om fiskpopulationen. Det krävs en omfattande övervakning och insamling av data om fiskbeståndet för att kunna fastställa ålders- och storleksfördelningen av fisk på ett tillförlitligt sätt. Detta kan vara kostsamt och tidskrävande och kan kräva samarbete mellan olika aktörer och länder. Därför föreslår Sverigedemokraterna att se över hur miljöövervakningen skulle kunna förbättras på ett kostnadseffektivt sätt.

En annan utmaning är att det kan vara svårt att få till enighet kring hur ålders- och storleksfördelning ska påverka kvoterna. Det kan finnas olika intressen och åsikter om hur fisket ska regleras, vilket kan göra det svårt att enas om en gemensam strategi för att bevara fiskbeståndet.

Trots dessa utmaningar kan det vara en fördel att ta hänsyn till ålders- och storleks-fördelning av fisk när nya kvoter sätts för att bevara fiskpopulationen på ett hållbart sätt. Det är viktigt att fiska på ett hållbart sätt för att säkerställa en långsiktig och hållbar fiskeindustri, både för miljöns skull och för att upprätthålla en viktig källa till försörjning och näring för människor.

Minska kvoterna av strömming ytterligare i centrala Östersjön

Bestånden av sill och strömming i centrala Östersjön har minskat sedan 1970-talet, vilket har fått allvarliga konsekvenser för det kustnära yrkesfisket. Trots beståndens osäkra situation har EU beslutat om höjda fångstkvoter för sill och strömming i centrala Östersjön under både 2025 och 2026. För 2026 höjdes kvoten med 15 procent jämfört med föregående år. Sverigedemokraterna anser att fångstkvoterna fortsatt behöver förvaltas konservativt för att ge strömmingsbestånden bättre förutsättningar att återhämta sig ytterligare, särskilt med hänsyn till situationen i östra Östersjön och Stockholms skärgård. Detta är viktigt för Östersjöns ekosystem och det kustnära fisket.

Stöd utflyttad trålgräns

Östersjöns sill- och strömmingsbestånd har under lång tid utsatts för ett omfattande fisketryck från det storskaliga trålfisket. En stor del av fångsterna används till fiskmjöl och fiskolja, samtidigt som det småskaliga kustfisket har fått allt svårare att få tillgång till fisk. Sedan februari 2025 gäller ett försöksvis förbud mot pelagiskt trålfiske innanför 12 nautiska mil i delar av centrala Östersjön. Regeringen har även tagit initiativ till en permanent utflyttning av trålgränsen för fiskefartyg över 24 meter som fiskar med aktiva redskap längs den svenska Östersjökusten. Arbetet med den permanenta regleringen pågår fortfarande. Sverigedemokraterna välkomnar dessa åtgärder och anser att arbetet behöver fullföljas. Det är samtidigt viktigt att följa upp effekterna på fiskbeståndens biomassa, ålders- och storleksstruktur samt det småskaliga kustfiskets förutsättningar.

Industritrålare har en tendens att fånga all sill och strömming i ett mindre område, vilket påverkar de småskaliga yrkesfiskarna och skärgårdslivet negativt. Detta har blivit ett stort problem i och runt Stockholms skärgård. Det är viktigt att hålla det småskaliga fisket levande, eftersom det ger en rad ekonomiska och kulturella fördelar för kustsamhällena, inklusive hamnar och rökerier. Det är olyckligt att några få industritrålare tillåts få fri tillgång till fisken, på bekostnad av det småskaliga fisket och de svenska kustsamhällena. Att tillåta de största trålarna att ta all fisk, som i Östersjön, skapar minimala ekonomiska fördelar och ytterst få arbetstillfällen.

Flytten av trålgränsen för storskaligt trålfiske kan ge den småskaliga fiskeindustrin en bättre möjlighet att överleva och utveckla sig som den anrika näring den är. Detta kommer att stärka yrkeskunskapen inom fisket och göra det möjligt för nästa generation att ta vid. Det inre vattnet och territorialhavet utgör Sveriges sjöterritorium, där vi har full suveränitet och därmed en möjlighet att förvalta fiskeresurserna på ett hållbart sätt. Enligt Havets Marin strategi för Nordsjön och Östersjön 2018–2023, genererar marin turism längs den svenska Östersjökusten ett förädlingsvärde på 15 miljarder kronor och sysselsätter 32 000 människor. Sverigedemokraterna står således bakom försöken med utflyttad trålgräns och ser fram emot att den vetenskapliga utvärderingen presenteras under 2027. Havs- och vattenmyndighetens uppdaterade analys från 2024 bekräftar att marin turism är en betydande näring, men redovisar delvis andra statistiska avgränsningar och geografiska områden. De äldre siffrorna bör därför betraktas som historiska uppskattningar, inte som aktuella värden.

Förbjud storskalig trålning i Ålands hav, Bottenhavet och Bottenviken

Att förbjuda allt industrifiske i Östersjön kan vara mycket svårt att genomföra, men genom att införa ett förbud mot storskalig trålning i Ålands hav, Bottenhavet och Bottenviken, kan Sverige och Finland tillsammans arbeta för att skydda fiskbestånden och stödja den lokala fiskenäringen. Detta förslag skulle kunna drivas av Sverige och Finland i samarbete med Danmark, och genom att samarbeta kan de försöka få igenom en förändring hos EU-kommissionen.

Fisket har inte bara en ekonomisk betydelse utan också en kulturhistorisk och social betydelse. Det är en del av kust, hamn-, och skärgårdssamhällenas identitet och arv. En levande och hållbar fiskerinäring är därför avgörande för att bevara dessa samhällen och deras unika karaktär.

En av de stora fördelarna med småskaligt fiske är att det skapar arbetstillfällen och främjar företagande i små lokalsamhällen, vilket bidrar till att upprätthålla livskraftiga samhällen på landsbygden och i skärgården. Fisket är också viktigt för besöksnäringen då det bidrar till att locka turister till området.

Det är dock viktigt att notera att det kan vara svårt att införa ett totalt förbud mot industrifiske i Östersjön på grund av potentiella negativa konsekvenser för vissa områden och arter. Genom att begränsa storskalig trålning i utvalda områden kan man dock minska miljöskadorna och skydda fiskbestånden.

Gynna kustnära fiske, verka för mindre bottentrålning i kustområden

Det ska vara möjligt att bedriva såväl storskaligt som småskaligt yrkesfiske i Sverige, även om det slutligen är den enskilda entreprenören som väljer typ av båt, redskap och hamn att landa sin fångst i. Det är Sverigedemokraternas målsättning att bevara och utveckla ett flertal hamnar utmed hela Sveriges kust, där fisk kan landas och tas om hand av lokal livsmedelsindustri. Ett aktivt fiske med livskraftiga fiskeentreprenörer skapar levande kustsamhällen längs våra svenska kuster, vilket skapar jobb och därmed liv i skärgården.

Det finns skilda uppfattningar om bottentrålning, men många aktörer hävdar att bottentrålning skadar de marina ekosystemen. Det bör därför utredas hur bottentrålning i kustnära områden kan minska, till förmån för mer selektivt fiske, utan att branschen

drabbas. Det är dock inte sverigedemokratisk politik att radera ut en hel bransch genom förbud eller alltför långtgående regleringar.

Öka användningen av selektiva redskap

För att minska bifångsterna och förbättra hållbarheten i fiskeindustrin är det viktigt att fiskare använder selektiva redskap som endast fångar önskade fiskarter. Tyvärr finns det idag inte tillräckligt med incitament för fiskare att använda sådana redskap, eftersom bifångsterna ofta genererar extra intäkter. Det är därför viktigt att undersöka hur man kan öka incitamenten för fiskare att använda selektiva redskap.

Sverigedemokraterna föreslår att en utredning tillsätts för att utvärdera möjligheterna att öka incitamenten att använda selektiva redskap. En sådan utredning kan till exempel titta på ekonomiska styrmedel som kan belöna fiskare som använder selektiva redskap eller straffa dem som använder icke selektiva redskap. Utredningen kan också undersöka hur tekniska lösningar och nya redskap kan bidra till att minska bifångsterna.

En annan viktig faktor att överväga är utbildning och information till fiskare om de negativa konsekvenserna av bifångst. Genom att öka medvetenheten om vikten av hållbart fiske och de positiva effekterna av selektiva redskap kan fiskare motiveras att använda dessa redskap. Utbildning kan också ge fiskare de nödvändiga färdigheterna och kunskaperna för att kunna hantera selektiva redskap på rätt sätt.

Genom att öka användningen av selektiva redskap kan fiskeindustrin bli mer hållbar och samtidigt bevara fiskbestånden för framtida generationer. En utredning om hur man kan öka användningen av selektiva redskap är därför ett viktigt steg mot en mer hållbar fiskeindustri.

Landningsskyldighet och utkast

Landningsskyldighet är en regel som innebär att all fisk som fångas och har en kvot inom EU ska tas ombord och landas. Landningsskyldigheten gäller för berörda fångster inom det yrkesmässiga fisket, med de undantag som följer av EU regelverk. Om fångsten omfattas av landningsskyldighet i Norge, men inte i EU, ska den ändå hanteras enligt EU:s regler om landningsskyldighet om den finns kvar ombord när fartyget går över på EU-vatten. EU och Norge arbetar för att harmonisera reglerna ytterligare.

Trots att utkast från fiskebåtar redan är förbjudet enligt den gemensamma fiskeri-politiken (GFP) inom Europeiska unionen är det fortfarande ett problem som existerar

och som måste åtgärdas. Detta beror på bristande övervakning och kontroll, vilket gör att fiskare fortfarande kan slänga tillbaka oönskad fångst i havet.

För att minska utkasten behövs mer effektiv övervakning och straff för dem som bryter mot reglerna. Bättre teknik och utbildning för fiskare behövs också, så att de kan använda selektiva redskap som minskar mängden oönskad fångst och därmed minskar utkasten.

Förutom att ha förbud mot utkast behöver det också finnas fler incitament för fiskare att acceptera kameraövervakning ombord. Detta skulle inte bara förhindra utkasten utan också ge en mer exakt uppskattning av den verkliga mängden upptagen fisk och därmed undvika överfiske. Idag görs uppskattningar för att kunna avgöra den verkliga mängden upptagen fisk, men dessa kan vara opålitliga. Genom att införa kameraövervakning skulle det bli möjligt att bättre inkludera den utkastade fisken i beräknad upptagen fisk.

Prioritera fiske för humankonsumtion i Östersjön

För att skydda fiskbestånden och uppnå ett hållbart fiske är det avgörande att prioritera fiske för humankonsumtion framför fiske som används till djurfoder i Östersjön. Det är viktigt att notera att den största mängden fisk som fångas i området faktiskt går till djurfoder, vilket skapar flera problem. För det första ökar det trycket på fiskbestånden i Östersjön, som redan är hotade och överexploaterade. För det andra leder det till att kustfiskare har svårt att tillgodose sina behov av fisk.

För att åtgärda dessa problem måste detta prioriteras tillsammans med andra EU-länder runt Östersjön. Detta kan uppnås genom att införa regleringar som begränsar användningen av fisk till djurfoder och främjar lokalt fiske för humankonsumtion. Genom att minska fisket till djurfoder och främja fiske för humankonsumtion kan vi uppnå ett hållbart fiske i Östersjön och säkra tillgången till fisk för både människor och djur i framtiden. Detta är ett viktigt steg mot att skydda fiskbestånden och bevara Östersjöns ekosystem för kommande generationer.

Missgynna inte svenska fiskare i Östersjön

Fiskeripolitiken inom EU skapar en ojämn spelplan för svenska fiskare och riskerar att ge dem en konkurrensnackdel gentemot fiskare från andra EU-länder runt Östersjön. Implementeringen av EU-lagstiftning bör därför utformas på ett sätt som säkerställer att svenska fiskare behandlas på lika villkor som sina konkurrenter.

Pricksystemet är ett system som används för att övervaka och reglera fisket i Sverige. Varje gång en fiskebåt bryter mot reglerna får den en prick, som används för att bedöma fiskebåtarnas efterlevnad av regelverket. Om en båt får för många prickar kan den till exempel tvingas lägga till vid kaj och inte få ge sig ut på fiske under en viss period. Det finns olika typer av överträdelser som kan leda till prickar, till exempel om båten fiskar mer än tillåtna kvoter eller fiskar under förbjudna tider på året.

Tyvärr är det vanligt förekommande att regelverken i de olika Östersjöländerna tillämpas olika på fiskare från olika länder, och det gäller även pricksystemet. Prickarna stannar till exempel kvar på båten även om den säljs, vilket skapar ojämlikhet mellan fiskare från olika länder runt Östersjön. Pricksystemet bör därför tillämpas på liknande sätt i alla länder runt Östersjön.

Ytterligare åtgärder behöver vidtas för att säkerställa en rättvis och enhetlig fiskeripolitik. Reglerna för överlåtelser av fiskerätter bör förenklas och tidsgränserna för fiskekvoter bör vara mer flexibla. Det är viktigt att alla länder runt Östersjön samarbetar för att utveckla och genomföra en fiskeripolitik som främjar en hållbar utveckling av fiskeindustrin och säkerställer en rättvis konkurrens för alla fiskare, oavsett nationalitet.

Förvalta bestånden av skarv

För att skydda våra fiskbestånd och bevara våra ekosystem behöver skarvpopulationerna minskas kraftigt. Skarven utgör en stor och växande population i Sverige och dess negativa påverkan på fiskbestånd, friluftsliv och natur är välkänd och dokumenterad. Därför föreslår Sverigedemokraterna ökad jakt på skarv för att förvalta och skydda våra vattenmiljöer.

Sverigedemokraterna vill se åtgärder för att minimera skadorna på fiske, fiskeredskap och växtlighet, och särskilt skydda rödlistade och betydelsefulla fiskarter. Skarvkolonier som bildas i närheten av fredningsområden för fisk och bostadshus bör minskas för att minska konflikterna. Det är också viktigt att välja platser där kolonierna orsakar minst skada och olägenhet.

För att mer effektivt hantera problem med skarv föreslås att fleråriga tillstånd för skyddsjakt underlättas och att andra metoder som oljering och prickning av ägg också utökas. För att uppdatera fågeldirektivet och driva på för förändringar inom EU bör Sverige ta ledningen. Dessutom är bättre samverkan mellan länsstyrelser och Havs- och vattenmyndigheten nödvändig för en likvärdig förvaltning av skarv i hela landet, både

vid sötvattensjöar och längs kusten. Slutligen bör man överväga möjligheten att införa ersättning för att öka incitamenten att jaga skarv.

Regeringen har beslutat om utökade möjligheter till skyddsjakt på skarv från den 1 juli 2027, vilket är ett steg i rätt riktning. Det förändrar dock inte behovet av licensjakt, en mer likvärdig förvaltning i hela landet och fortsatta insatser för att möjliggöra allmän jakt på skarv genom förändringar på EU-nivå.

Sammanfattningsvis är det viktigt att minska skarvpopulationerna för att skydda fiskbestånd och miljö. Genom en väl avvägd förvaltning och samarbete mellan myndigheter och andra intressenter kan detta lösas på ett hållbart sätt.

Förvalta beståndet av säl

Under de senaste åren har antalet sälar längs Sveriges kustlinje ökat, vilket har lett till allvarliga problem för kustfisket. Licensjakt bedrivs på gråsäl, medan knubbsäl och vikare omfattas av skyddsjakt. För att minska konflikterna mellan sälar och fiskerinäringen bör även licensjakt på vikare införas. För att inte hota sälbestånden bör licensjakten utformas på liknande sätt som dagens regionala skyddsjakt. Ett incitament för säljägarna att nå upp till kvoterna vid skyddsjakt bör vara att införa ersättning. Ersättning bör också ges vid licensjakt på gråsäl för att minska risken för tjuvjakt och skadeskjutna djur. Notera att det finns strikta restriktioner för säljakten för att skydda sälpopulationen och de olika sälarterna. En minskning av sälpopulationen bör ske på ett hållbart och väl avvägt sätt för att inte skada ekosystemet och andra arter.

Förenkla regelverket för fiskelicenser

Det småskaliga kustnära fisket spelar en viktig roll i att öka antalet arbetstillfällen inom fiskerinäringen samtidigt som det bevarar vår kultur och utvecklar vår unika skärgårds-miljö. Tyvärr står näringen inför hinder på grund av ett stelbent regelverk för fiskelicenser. För att ge näringen tillförsikt inför framtiden är det viktigt att generationsskiften underlättas och möjliggörs genom överlåtande av fiskelicenser.

Forskning kring vilka fiskeredskap som både är effektiva för entreprenörer och tar hänsyn till marina ekologiska behov pågår och bör fortsätta bedrivas. Det är viktigt att det finns en öppen dialog mellan yrkesfiskare och forskare inom detta område för att uppnå bästa resultat. Möjligheterna att öka utnyttjandet av kustkvoterna, som i många

fall är mycket låga, bör också undersökas för att bidra till en hållbar och framgångsrik näring.

Spöknät i svenska vatten

Övergivna fiskenät är ett allvarligt problem som påverkar marina djur och fiskare på flera sätt. Fiskenät som överges fortsätter att fånga fisk, fåglar och marina däggdjur under många år vilket leder till onödigt lidande och död för djuren. Nät som är tillverkade av nylon eller andra syntetiska material bryts inte ner utan kan finnas kvar i havet under lång tid. Fiskenät kan fastna i båtpropeller eller roder, men även skada fiskeredskap vilket leder till dyra reparationer för fiskare.

Det finns flera orsaker till att fiskeredskap överges; till exempel kan nät bli förstörda då de blir överkörda eller försvinna i stormar. Ibland är det en fråga om slarv eller bristande kunskap från fiskares sida. Även fritidsfiskare bidrar till problemet med övergivna nät i Östersjön.

För att minska problemet med övergivna fiskenät behövs en bättre hantering av fiskeredskap. Det är viktigt att fiskare tar ansvar för att förlorade fiskeredskap återhämtas och tas bort från havet. Det är också viktigt att utveckla nya material som kan brytas ner i havet och minska risken för att djur fastnar i övergivna nät.

Fiskerikontroll från högriskländer

Regeringen har en skyldighet att informera EU-kommissionen om eventuella överträdelser av regelverket, så att åtgärder kan vidtas för att säkerställa efterlevnad av det gemensamma regelverket. För att säkerställa att detta sker behöver Sverige öka kontrollen av högriskländer, få tillgång till tulldatabaser för att kontrollera importörer och intensifiera de fysiska kontrollerna av importörer. Det är nödvändigt att regeringen utvärderar sina metoder för fiskekontroll för att effektivisera processen ytterligare.

Fiskodling

Fiskodling ökar möjligheterna till matfiskproduktion i Sverige, men det krävs politiska beslut för att underlätta de utmaningar som branschen står inför. Det finns goda förutsättningar för matfiskproduktion i de norra delarna av landet där näringsfattiga regleringsmagasin finns. Matfiskproduktion kan bidra till positiva regionalpolitiska

effekter, stärka självförsörjningsgraden av livsmedel och skapa arbetstillfällen på landsbygden.

För att öka självförsörjningsgraden av inhemskt odlad fisk och antalet sysselsatta inom vattenbruket krävs bättre samordning mellan olika politikområden, inklusive livsmedelspolitik, jordbrukspolitik, näringspolitik, arbetsmarknadspolitik och miljöpolitik. Sverigedemokraterna föreslår därför att regeringen utreder hur samordningen kan förbättras.

Norge har en betydligt högre vattenbruksproduktion än Sverige, och det finns en möjlighet att bättre utnyttja de möjligheter som finns i Sverige för att minska importen av fisk och skaldjur. En utredning behövs om hur kostnaderna för näringsidkare i branschen kan sänkas för att öka lönsamheten och bidra till en varaktig och ekonomiskt bärkraftig industri.

Genom de lagändringar som trädde i kraft den 1 juli 2026 har vissa tillståndskrav för vattenbruk avskaffats. Det är ett välkommet steg, men det kvarstår behov av enklare och snabbare tillståndsprocesser, längre giltighetstider och minskad administrativ börda. Regelverket behöver också ge bättre förutsättningar för nya odlingstekniker och odling av nya arter.

Vattenbruk är ett exempel på omställning mot ett hållbart brukande av marina resurser. Utvecklingspotentialen i den svenska vattenbruksnäringen är stor. Branschen gör ständiga förbättringar ur ett hållbarhetsperspektiv, exempelvis genom att använda ny teknik för att minska läckaget till omgivande vatten och ersätta fiskmjölsfodret med vegetabiliska proteiner och andra marina arter.

För att möjliggöra ytterligare utveckling inom branschen föreslår Sverigedemokraterna att tillståndsprocessen förenklas samtidigt som miljöskyddet bibehålls. Regeringen uppmanas att vidta åtgärder för att underlätta etablering av nya fiskodlingar och förbättra förutsättningarna för befintliga odlingar att expandera.

Fiskutsättning

Hav, sjöar och vattendrag med tillhörande flora och fauna är viktiga att bevara och skydda samtidigt som utkomstmöjligheter för människor som bor nära dessa områden måste stimuleras. Fiskutsättning kan vara ett viktigt verktyg för att uppnå dessa mål genom att öka fiskbestånden och tillgången till nya vattenområden. Men det är också viktigt att vara medveten om nackdelarna med fiskutsättning, som kan påverka den genetiska variationen hos fisken och minska dess förmåga att anpassa sig till olika

miljöförhållanden och hot. Utsättningar kan också ha en negativ inverkan på befintliga fiskpopulationer genom att konkurrera om resurser eller sprida sjukdomar, och kan skapa en artificiell och ojämn fördelning av fisk som kan påverka ekosystemet på olika sätt.

För att minimera de negativa effekterna av fiskutsättningar är det viktigt att ha en välplanerad och forskningsbaserad strategi. Utsättningar av fisk bör ske i bevarandesyfte för att stödja hotade eller återintroducera redan hotade bestånd, och undvika överdrivna utsättningar som kan orsaka negativa effekter på den befintliga fiskpopulationen och ekosystemet. Att använda fisk av lokala stammar eller undergrupper kan bidra till att bevara den genetiska variationen och anpassningsförmågan. En balanserad strategi kan bidra till att öka fiskbestånden samtidigt som de naturliga ekosystemen skyddas. För att främja en sådan strategi kan regelverk och administration kring utsättning av fisk förenklas och anpassas till bevarandesyftet.

Sportfisket

Sportfiske av lax, öring, regnbåge och andra arter ger inte bara nöje utan också möjligheter till motion, naturupplevelser och avkoppling. Under senare tid har fisketurismen vuxit och inkluderar besök vid sjöar och älvar, stugbyar, båtuthyrnings-firmor, fiskekurser och mycket mer. Detta bidrar positivt till regional tillväxt, särskilt i glesbygd.

Sportfiske har potential att bli en viktig faktor för turism och landsbygdsutveckling i Sverige. Genom att erbjuda fiskeupplevelser i landets sjöar, älvar och kuster kan man skapa nya arbetstillfällen och bidra till en levande landsbygd. Utländska turister söker också efter fiskeupplevelser i Sverige på nätet.

För att uppnå potentialen i fisketurismen behöver Sverige ta steg för att säkerställa att fisket bedrivs på ett hållbart och ansvarsfullt sätt. Norge och Island har infört vissa regler för fisketurism, såsom krav på fiskekort och rapportering av fångster, och det kan vara lämpligt att utreda om liknande regler bör införas i Sverige. Genom att införa regler som kräver att fisketurister köper fiskekort och rapporterar sina fångster kan man också skapa en inkomstkälla för lokala fiskevårdsföreningar och bidra till att bevara den biologiska mångfalden i svenska vatten.

En annan fråga som behöver undersökas är gränsen mellan fritidsfiske och yrkesfiske. Avancerad utrustning som trolling gör det möjligt att göra stora fångster och

skapa sidoinkomster. Det är viktigt att se till att dessa metoder inte leder till överfiske och att fisket bedrivs på ett hållbart sätt. En utredning av Jordbruksverket skulle kunna klargöra vad som anses vara fritidsfiske och vad som anses vara yrkesfiske, samt vilka regler som behöver införas för att säkerställa att fisket bedrivs på ett hållbart sätt.

Det är dock viktigt att uppmärksamma intressekonflikten mellan sportfisket och andra aktörer som nyttjar vattnet som resurs. Dammarna som används för vattenkraftsproduktion är viktiga flödesbegränsningar och slamfällor i vattendragen, vilket också bidrar till miljöer för rekreation och friluftsliv. Men dessa dammar påverkar också den biologiska mångfalden i vattnet, vilket kan skapa en konflikt med sportfisket. Det är därför viktigt med frivilliga initiativ från olika intressegrupper och vattenkraftsägare runt vattendrag gällande fiske- och miljöförbättrande åtgärder.

Det är också viktigt att notera att fisketurism inte bara kan bidra till ekonomisk tillväxt och bevarande av biologisk mångfald, utan också till samhällsutveckling och hälsa. Fiske kan ha en terapeutisk effekt och kan användas som en form av rehabilitering för personer med olika hälsoproblem. Det kan också ge tillgång till naturupplevelser och frisk luft, vilket kan ha en positiv effekt på människors hälsa och välbefinnande.

För att ytterligare främja fisketurism och samtidigt säkerställa hållbart fiske, kan samarbete mellan olika aktörer och sektorer vara viktigt. Detta inkluderar samarbete mellan fisketuristföretag, lokala fiskevårdsföreningar, myndigheter och andra intressenter. Tillsammans kan de arbeta för att främja fisketurismen, skapa nya arbetstillfällen och samtidigt se till att fisket bedrivs på ett hållbart sätt.

Sammanfattningsvis kan fisketurismen ha en positiv inverkan på ekonomisk tillväxt, bevarande av biologisk mångfald, samhällsutveckling och hälsa. För att ta vara på denna potential är det viktigt att säkerställa hållbart fiske och samarbete mellan olika aktörer och sektorer. Genom att göra detta kan Sverige skapa en levande landsbygd och en bättre framtid för alla.

Ålfiske

Sedan 1980-talet har ålfångsterna i Sverige minskat drastiskt på grund av flera faktorer, inklusive vattenkraftverkens turbiner, miljögifter, klimatförändringar, ökad predation från skarv och säl samt fiske i de länder som ålen passerar på sin vandring till svenska vatten. För att skydda ålbestånden har det varit generellt förbjudet att fiska ål i Sverige sedan 2007, och endast de som har särskilt tillstånd från Havs- och vattenmyndigheten

får fiska ål. Trots detta har fångstmängderna halverats och antalet ålfiskare har minskat kraftigt, vilket gradvis har fasat ut ålfiske som näringsverksamhet i Sverige. Detta hotar den unika kultur och yrkeskunskap som finns bevarad i ålfisket.

Sverigedemokraterna föreslår att möjligheten att överföra ålfisketillstånd mellan generationer och företag och därtill nödvändiga licenser för att bedriva ålfiske till annan person eller annat företag bör införas för att underlätta för legalt fiske och minska det ökade illegala ålfiske som hårda regleringar kan leda till. Detta skulle också bevara traditionen kring detta fiske.

För att främja ålens fortlevnad i Östersjön har Ålfonden inrättats, men det finns inget vetenskapligt stöd för att utsättningar gynnar beståndets förmåga att reproducera sig. Det är därför viktigt att se över möjligheten att hitta andra lösningar för att gynna ålen. Regeringen bör därför se över hur Ålfondens finansiering kan förstärkas för att kunna utvärdera metoder för att gynna ålen.

Fisktrappor kan vara till hjälp för ålen när den ska vandra förbi hinder som vattenkraftverk och på så sätt minska risken för dödlighet vid passage.

EU har skärpt begränsningarna för ålfisket, bland annat genom krav på minst sex månaders fiskestopp. Sverigedemokraterna motsätter sig ett generellt förbud mot ålfiske i Östersjön, eftersom det skulle hota den traditionella ålfiskekulturen i södra Sverige. I stället bör fisket regleras med hänsyn till ålbeståndets återhämtning och förutsättningarna för ett fortsatt småskaligt, tillståndsgivet ålfiske. Trots begränsningarna i skyddsjakten på skarv räddar den ändå livet på många ålar, eftersom skarven gärna äter ål. Det är också viktigt att ta itu med problemet med ålar som inte kan passera.

Flodkräftan

Den svenska flodkräftan har drabbats av en drastisk minskning av sitt bestånd under de senaste 100 åren, vilket har lett till att arten nu är rödlistad som akut hotad. Det största hotet mot flodkräftan var introduktionen av nordamerikanska signalkräftor i svenska vatten på 1960-talet. Dessa signalkräftor bar på kräftpest, men var själva motståndskraftiga mot sjukdomen, medan flodkräftan dör av pesten. Antalet vatten med flodkräfta har stadigt minskat över åren, vilket är oroväckande. Fler omfattande åtgärder på olika plan krävs för att rädda artens överlevnad, såsom att säkerställa flodkräfthonans reproduktion.

Det finns visst skydd för flodkräftan i förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen, samt i Fiskeriverkets föreskrift (2011:13) om utsättning samt flyttning av fisk i andra fall än mellan fiskodlingar. Men fler åtgärder behövs för att säkerställa artens överlevnad. Tidigare regleringar har reglerat minimimåttet för en kräfta som får fiskas, där endast kräftor med minst nio cm från spetsen av pannhornet till den fasta kanten av den mellersta stjärtfenan fick fiskas. Men från årsskiftet har nya regler kring fisket tillkommit, främst kring fiskeområden och hanteringen av den invasiva arten signalkräfta, som är bärare och spridare av kräftpest. Allmänhetens rätt att fiska signalkräftor i Vättern har begränsats till tre på varandra följande helger med start den fjärde fredagen i augusti.

En återgång till den gamla skrivningen i förordningen gällande minimimått, fast med fokus på flodkräftan, skulle möjliggöra för kräfthonan att hinna reproducera sig minst en gång innan hon fångas. Ett minimimått på nio cm skulle säkra reproduktionen och ge bättre förutsättningar för beståndsåterväxten, vilket skulle vara helt i linje med arbetet för att bevara flodkräftan.

Produkter från haj

Idag är nästan tjugo hajarter hotade av utrotning. Det är främst eftertraktade delar som fenor, kött och leverolja som driver på fisket. Till exempel betraktas makohajens kött och fenor som delikatesser i kinesisk och asiatisk matlagning. Den vanligaste hajarten i svenska vatten är pigghajen, som också är hotad på grund av hårt fisketryck i andra delar av världen där den fiskas för matändamål. Pigghajen har tidigare omfattats av omfattande fiskebegränsningar, men beståndssituationen i Nordostatlanten har förbättrats och arten omfattas numera av ett kvotreglerat yrkesfiske. Även fritidsfiske är tillåtet inom särskilda begränsningar. Hajarna är viktiga för havens ekosystem och spelar en central roll högt upp i näringskedjan. Därför kan en minskning av hajpopulationen ha allvarliga konsekvenser för andra arter i haven. Många hajarter är hotade idag på grund av överfiske, deras långsamma reproduktionscykel och sena mognad. De får också få avkommor.

Politikens uppgift bör inte vara att reglera handeln mer än nödvändigt för att uppnå mål. Ett viktigt mål bör vara att minska rovfisket av hajar. Inom EU driver Sverigedemokraterna sedan länge linjen att allt fiske ska vara hållbart. Därför bör regeringen undersöka i vilken utsträckning det är möjligt att förhindra import av produkter från hotade hajarter.

Victoria Tiblom (SD)

Tomas Brandberg (SD) *Peter Eriksson (SD)*

Terje Skaarnes (SD)